

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

Володимир ГОРНИК

(підпис)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування

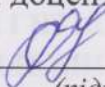
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

форма навчання денна

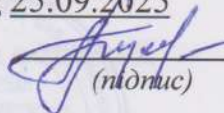
КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу, доцент, к.н.д.у., доцент кафедри фінансів та обліку

Оксана КЛИМЕНКО
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри *фінансів та обліку*

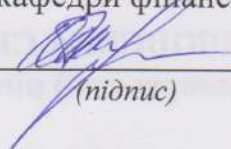
Протокол № 2 від 25.09.2025

Завідувач кафедри Анатолій ПУТІНЦЕВ

(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми *Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок*

доцент, к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку

Ольга ПИЛИПЕНКО
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

2. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Фінанси Шифр за ОПП – ОК.11
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1-2 рік навчання, 2-3 семестри
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	10 кредитів, 300 годин, 130 годин аудиторних, з них: 68 год. лекцій, 62 год. семінарських занять 170 годин - самостійна робота Курсова робота
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік (2 семестр), екзамен (3 семестр)
6. Інформація про консультації	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Клименко Оксана Миколаївна, к.держ.упр., доцент кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	klymenko.oksana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	

3. Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	<p>Ключовим поняттям, яке характеризує процеси світового розвитку на початку нового століття, стала глобалізація. Необхідною передумовою забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах світової глобалізації є модернізація фінансової системи України, перетворення її на ефективне підґрунтя соціально-економічного зростання. Це потребує більш глибокого розуміння основних положень фінансової науки, яка охоплює практично всі сфери діяльності людини, дає можливість об'єктивно оцінювати більшість економічних явищ та процесів.</p> <p>Усе це визначає потребу у підготовці високопрофесійних фахівців у галузі фінансів, які творчо мислять, здатні аналізувати складні процеси, узагальнювати фінансову інформацію, приймати обґрунтовані рішення на різних рівнях керування та у всіх ланках фінансової системи.</p>
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<p><u>Метою викладання</u> навчальної дисципліни «Фінанси» є надання фундаментальних знань з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних</p>

	<p>знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування та використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової. Методологічною та теоретичною основою науки про фінанси є економічна теорія, макро- та мікроекономіка. Такий підхід дозволяє вивчати фінанси у взаємозв'язку з іншими економічними категоріями, розібратися у їх суті та розробити аргументовані пропозиції щодо вдосконалення фінансового механізму.</p> <p><u>Завдання навчальної дисципліни</u> полягають у формуванні цілісної системи знань про сутність, функції та ролі фінансів у ринковій економіці; закономірності їх еволюційного розвитку; теоретичні основи державних, корпоративних і міжнародних фінансів; засади функціонування фінансової системи держави в цілому та окремих її ланок.</p> <p><u>Цілі вивчення дисципліни:</u> вміти оцінювати загальний фінансовий стан, фінансові зобов'язання підприємства і держави, розуміти функціонування фінансових органів управління та фінансових інститутів; вміти оцінити стан державного та місцевого бюджетів; вибирати засоби, моделі, методи, прийоми для вирішення фінансових завдань на підприємстві та у державі; реалізувати інструменти фінансового контролю; вміти приймати рішення щодо правильності ведення фінансової звітності, сплати податків підприємства, доцільності здійснення фінансових операцій на макро- мезо- і мікрорівнях.</p>
Пререквізити	«Вступ до фаху», «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Гроші і кредит»
Постреквізити	«Фінанси підприємств», «Податкова система», «Бюджетна система», «Фінансовий ринок», «Страховання», «Страхові послуги», «Місцеві фінанси», «Фінансовий менеджмент»
Формат проведення дисципліни	Змішана форма навчання: очна та онлайн (з використанням Google Classroom)

4.Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
 СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

5. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

РН02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Таблиця 1

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчально го заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	Лекція Практичне заняття	усне	2
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2
Тема 2. Генезис та еволюція фінансів	Лекція Практичне заняття	усне	2
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки	Лекція Практичне заняття	усне	2
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2
Тема 4. Фінансове право та фінансова політика	Лекція Практичне заняття	усне	4
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4
Тема 5. Податки. Податкова система	Лекція Практичне заняття	усне	4
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4
Тема 6. Бюджет і бюджетна система	Лекція Практичне заняття	усне	4
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4
Тема 7. Бюджетний дефіцит	Лекція Практичне заняття	усне	4
		опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4

Тема 8. Державний кредит	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 4
Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 4
Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2
Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 4
Тема 12. Фінанси домогосподарств	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2
Тема 13. Страхування. Страховий ринок	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 4
Тема 14. Фінансовий ринок	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 4
Тема 15. Фінансовий менеджмент	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 2
Тема 16. Міжнародні фінанси	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 4
Тема 17. Фінансова безпека держави	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 4
Тема 18. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	4 4
Тема 19. Фінанси Європейського Союзу	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	4 2

7. Інформація про індивідуальне завдання

1. Індивідуальне завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо фінансів підприємств. В залежності від кола наукових інтересів студенти готують творче завдання у вигляді аналітичного огляду, яке є основою доповіді на студентській науковій конференції.
2. Виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи.

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. до навчального середовища, а також приєднання до папки курсу на Google Classroom оскільки там розміщуються навчальні матеріали

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тесту, іспиту заборонені. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання тесту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням.

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за видами діяльності, як і самі види діяльності, обирає викладач відповідно до специфіки навчальної дисципліни:

- робота на лекційних заняттях;

- виконання завдань під час практичних занять;
- фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання завдань самостійної роботи тощо.

Студенти можуть отримати сумарно максимальну кількість балів на заліку – 100 балів. Бали здобуваються студентами протягом семестру та під час заліку у двох формах: семестрове оцінювання і підсумкове оцінювання під час іспиту.

Загальна система оцінювання	Підсумкова оцінка з дисципліни є сумою оцінок з відповідною вагою за кожен з таких видів робіт: активна робота на семінарських заняттях, тести, виконання практичних робіт та підсумковий контроль (екзамен). Підсумкова оцінка визначається відповідно до поданої нижче таблиці оцінювання за різними шкалами (100-бальна, ECTS, національна).
Тестування	Проводиться з кожної теми курсу, оцінюється максимум 5 балів/тема
Виконання практичних робіт	1 семестр – 3 роботи, максимум 10 балів за кожен 2 семестр – 2 роботи, максимум 10 балів за кожен
Іспит	Іспит проводиться в кінці курсу, включає два теоретичних питання і одне практичне завдання. Максимально оцінюється в 40 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка за всіма обов'язковими видами робіт

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

0-29	F	необхідне повторне вивчення курсу
------	---	-----------------------------------

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бюджетний кодекс України // від 8.07.2010 р. № 2456-VI // Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
2. Податковий кодекс України // від 19.05.2011 р. № 3393-VI // Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua
3. Бердинець М. Д. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бердинець, Л. П. Довгань. – К. : ЦУЛ, 2018. – 292 с.
4. Бюджетна система: підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. – 871 с.
5. Василик О.Д. Теорія фінансів. Підручник / О.Д. Василик - К.: НІОС, 2003
6. Вдовенко Л.О. Фінанси. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2019. – 148 с.
7. Венгер В.В. Фінанси: навч. посібник / В.В. Венгер – К.: ЦУЛ, 2019. – 432 с.
8. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу: Навч. посіб. / М.І. Карлін – К.: «Знання», 2011. — 639 с.
9. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер – К.: ЦУЛ, 2013. – 578 с.
10. Кремень О.І. Фінанси. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2018. – 412 с.
11. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник / В.М. Опарін - К.: КНЕУ, 2001
12. Оспіщев В. І. Фінанси: курс для фінансистів: навч. посіб. / В. І. Оспіщев, О. П. Близнюк, Л. І. Лачкова, Т. О. Ставерська, Г. М. Фадєєва. - К.: Знання, 2008. - 567 с.
13. Оспіщев В. І. Фінанси: навч. посіб. / В. І. Оспіщев, Л. І. Лачкова, О. П. Близнюк, І. В. Бубенко, В. В. Кривошей, Т. О. Ставерська. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К.: Знання, 2008. - 366 с.
14. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник / О.Р. Романенко - К: Центр Навчальної літератури, 2006
15. Сусіденко О.В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика / О.В. Сусіденко. – К.: ЦУЛ, 2017. – 128 с.
16. Фінанси для фінансистів [текст] : підручник. / О.О. Шеремет, І.В. Дем'яненко, К.В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 612 с.
17. Фінанси: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: «Знання», 2012. — 687 с.
18. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

Додаткова:

19. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу. Монографія / В.Л. Андрущенко – Львів: “Каменярь”, 2000. – 303 с.
20. Буряченко А.Є. Фінансовий потенціал регіонального розвитку: монографія / А.Є. Буряченко. – К.: КНЕУ, 2013. – 342 с.
21. Васильєва В.В. Фінансовий ринок: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. / В.В. Васильєва, О.Р. Васильченко – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 368 с.
22. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О.О. Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.
23. Гуцаленко Л.В. Державний фінансовий контроль: Навч. посібник / Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, М.М. Коцупатрий – К.: ЦУЛ, 2019. – 422 с.
24. Завгородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Завгородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко - К.: Знання, 2000
25. Клименко В.В. Фінансовий ринок [текст] : навч. посіб. / за ред. Павлова В. І. [В. В. Клименко, Л. М. Акімова, Л. М. Докієнко] – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 358 с.
26. Колесников О.В. Історія грошей та фінансів / О.В. Колесников, Д.І. Бойко, О.О. Коковихіна – К.: ЦУЛ, 2017. – 140 с.
27. Львовчкін С.В. Фінансова думка України. Енциклопедія / С.В. Львовчкін, В.М. Федосов, С.І. Юрій, П.І. Юхименко; авт. передм. А.А. Чухно; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова – Київ: Кондор; Тернопіль: Економічна думка 2010. – У 3- т.
28. Мітіліно М.І. Елементи фінансової науки / Мітіліно М.І. – Держ. Вид-во України, 1926 р. – 196 с.
29. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн.: Навчальний посібник / Л.О. Миргородська – К.: ЦНЛ, 2003
30. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн.: Навчальний посібник / Ю.В. Пасічник – К.: Знання-Прес, 2002
31. Савчук Н.В. Бюджетні пріоритети України у контексті суспільного вибору: монографія / Н.В. Савчук. – К.: КНЕУ, 2014. – 325 с.
32. Страхування: Підручник. / керівник авт. кол.і наук. ред. С.С. Осадець. – вид. 3-тє, без змін.- К.: КНЕУ, 2006
33. Рязанова Н.С. Міжнародні фінансові організації: / Н.С. Рязанова, М.А. Гапонюк, А.А. Максименко. – К.: КНЕУ, 2010. – 230 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://minfin.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України
2. <http://sfs.gov.ua> - Офіційний сайт Державної фіскальної служби України
3. <http://treasury.gov.ua> - Офіційний сайт Державної казначейської служби України
4. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби статистики

України

5. <http://www.nssmc.gov.ua> – Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку
6. <http://bank.gov.ua> – Офіційний сайт НБУ
7. <http://rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
8. <http://www.nbuv.gov.ua/> – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського